

Dissertatio medico-chirurgica de hirudine / [Daniel Weser].

Contributors

Weser, Daniel.
Linné, Carl von, 1707-1778.
Uppsala universitet.

Publication/Creation

Upsala : [publisher not identified], [1764]

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/xqymnbgx>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

Q. F. F. S.

DISSERTATIO MEDICO-CHIRURGICA
DE

HIRUDINE,

QUAM,

INDULTU NOB. ATQUE EXPER. ORD. MED.
IN SUPREMO AD SALAM LYCEO,

SUB PRÆSIDIO

VIRI NOBILISSIMI *nec non* EXPERIENTISSIMI

D:NI DOCT. CAROLI

V. LINNÉ,

EQUIT. AURATI DE STELLA POLARI,

S:Æ R:Æ M:TIS ARCHIATRI,

MEDICIN. ET BOTAN. PROFESSORIS REG. ET ORD.

ACAD. SCIENT. PARISIÆ UPSAL. HOLM. PETROPOL.

BEROL. IMPER. NAT. CUR. BERNENS. LONDIN. ANGLIC.

MONSP. TOLOS. ET FLORENT. MEMBRI,

PUBLICÆ VENTILANDAM EXHIBET

STIPENDIARIUS REGIUS,

DANIEL WESER,

HOLMIENSIS.

IN AUD. CAROL. MAJ. DIE VI MART

ANNI MDCCLXIV.

H. A. M. C.

UPSALIÆ.

VIR AMPLISSIME atque CELEBERRIME

**D:NE OLAVE
ACREL,**

M. D. CHIRURGIÆ PROFESSOR. AD NOSO-
DOCHUM REGIUM HOLMIENSE ET LEGIO-
NEM VEXILLI EQUESTRIS CHIRURGE PRÆ-
MARIE, SOCIETATIS REGIÆ, SANITATI
TUENDÆ PRÆFECTÆ, SOCIE, ACADEMIÆ
SCIENT. HOLM. ET CHIR. PARIS. ATQUE
CHIRURGICÆ SOCIETATIS HOL-
MIENSIS MEMBRUM,

PATRONE MAGNE.

Permittas, Vir Celeberrime, ut qualicumque hac
scriptione, bonas Tuas horas, atque gravissima,
plurimum in salutem nunquam non impendenda, neg-
otia aliquantisper interpellem. Equidem nemo
me novit melius, quam sis alienæ laudis ut mini-
me indigus; ita nequaquam avarus. Quapropter
ægro.

ægrorum unice in ejulatus intenti vix auribus ob-
versantur elogia publica, aut acclamaciones turbæ
confertissimæ, quæ carissimo pro capite atque pro
servata valetudine vota nuncupat: scilicet pulerius
ducit ista magnanimitas præclare agere, quam præ-
clare prædicari. Quæ licet ita sint; non potuit ta-
men sibi temperare intimus in me beneficiorum
sensus, quo minus gratiarum saltim testificationem
aliquam, vel invito obtruderet. Tute enim es, Vir
Amplissime, cujus disciplinæ, consilio & benevo-
lentiæ, tantum non paternæ, potissime acceptum
refero, si quid a me salutare proficisci poterit. At-
que sicut ipse Te non indignum ducis vel vilio-
ribus subinde Artis operibus manus admoveere; ita
nec indigne feras, quod hanc, ex inferioribus Chi-
rurgiæ scatebris haustam, materiem Tuis oculis
subjiciam. Ceterum, ut in Tuo ære, cujusvis cum
felicitatis adpreccatione, dum vixero, totus vivam,
ita neque solido Tuo ac solito unquam favore pa-
tiaris destitui

**AMPLISSIMI atque CELEBERRIMI
NOMINIS TUI**

cultorem humillimum
DANIELEM WESER.

Äldermannen vid Gördelmakare-Ämbetet
i Stockholm,

HERR LUDOLPH
WESER,

Och

Fru CATHARINA
STARK,

Huldaste Föräldrar.

*Detta tillfället låmnar mig väl någon, men dock alt för
trång utväg för de mångfaldiga rörelser af vördnad
och årkänsla, som skynda om hvarandra at visa sig för
en huld Fader och öm Moder. Dock jag nödgas snart
med et slags blödighet båda dem tillbaka, när jag finner,
huru litet alla ömhets betygelses, kunna i värdet tilfreds-
ställa et rätt tacksamt sinne. Det är med ord, som med
färgor; man kan med dem icke altid fullkomligen skildra
naturen, och om man det äfven kunde, så blir han dock en-
dast målad. Huldaste Föräldrar! för Eder lågar alt, hvad
kärlek och tacksambet kan uptända, måst brinnande i et
barnsligt hjerta. Detta är mer, än ora, likasom Edert väl-
görande, är mer, än välvilja. Men jag kan likväl icke an-
nat säga, än hvad jag känner, eller önska at göra, än hvad
jag ville. Men hvad önskar jag? Den Högste vårdes mät-
ta Eder med välsignelse och långt lif.*

*Frambårdar, under oafslätelig vördnad,
Huldaste Föräldrars*

lydigste son,

DANIEL WESER,

D. D.

irandum naturæ ordinem debita attentione qui considerat, omnia, aut mediate aut immediate, hominum utilitati & commoditati inservire, facile reperiet. Natura scilicet tam multiplex est in suis operibus, ut vix quid desideretur, si illam recte cognosceremus. Quis non obstupescat, dum arma & ora animalium, quorum sua cuique generi tribuit rerum Arbiter, justæ contemplationi subjiciat?

Inter animalia vermes nostra admiratione videntur dignissimi, quippe qui a nostra & eorum animalium, quæ nobis sunt simillima, figura valde differunt. Nec aliam esse rationem existimamus, cur pars illa Historiæ Naturalis, quæ naturam vermium explicet, ad nostra usque tempora minus exculta & æstimata sit. Nostra autem ætas, ut vere dicam, tum naturam, tum œconomiam horum sat mirabilem ante oculos primum posuit. Quid? quod a cæteris animantibus vermes multis differunt proprietatibus; & in primis ab Insectis, quibus, huc usque fuere commixti. Carent enim capite, vix oculos, non aures, vel nasum habent. Pedibus & pulmonibus destituuntur. Nullo vel sal-

A

tem

tem unico præditi sunt officulo, visque sese alias pandendi, alias contrahendi illis est concessa.

Sunt autem horum quinque ordines, quemadmodum tradit Systema Naturæ: Intestina nempe, Mollusca, Testacea, Lithophyta & Zoophyta. Intestina, quæ ordinem primum constituunt, sunt vermes, qui artubus destituti, nudi item & liberi, ut e loco in locum facillime se movere possint. Sub hoc ordine sequentia, genera militant: Gordius, Furia, Lumbricus, Ascaris, Fasciola, Hirudo, Myxine & forsan Tereudo. Ex his, Hirudinem tantum nostræ subiciemus considerationi, speciminis Academici instar; & hoc dum facimus, Tuam, Lector Benevole, benigniorem censuram expetimus.

§. I.

Distinguitur autem a reliquis in eo præsertim Hirudo nostra, quod ad posteriorem extremitatem corporis cotyla gaudeat subrotunda; qua quidem cotyla in motu ac incessu hunc in modum utitur, ut illa rei se cuiusvis objectæ adfigat: quo facto, corpus in longum extendens, sese, anteriora versus attenuando, prolatat: tam ita exporrectum animal capite seu apice suo truncato antico hærens, atque posteriorem extremitatem relaxans corpus in formam ovatam contrahit, quo sic cotulam illam posticam ad caput quam proxime admoveat. Hac igitur cotyla atque capite alternis vicibus hærens, eadem ratione cursum repetit, puta extendendo, attenuando, prolatando, contrahendoque; perinde fere ac incedat larva Phalenæ Geometræ. Dum vero in aquis
natat,

natat, aquas penetrat motu serpentino siue undulatorio totius corporis. Species quædam sunt teretes, aliæ depressæ, aliæ striis transversis cinctæ, aliæ lævigatæ, aliæ verrucis obsitæ. Genitalia locantur subtus fere in medio, sed extremitati anteriori propiora & filus supra extremitatem est posterior. Quædam ovula pariunt, quæ herbis affiguntur. Quædam pariunt ovula composita, patellis ovatis similia, aliæ ovula vel pullos sub abdomine gerunt. N. D. Præses unam aliquando aperuit, pullo admodum magno gravidam, cujus funiculus umbilicalis extremitati posteriori pulli adhærebat. Dum mas & fœmina coeunt, ex analogia cum reliquis vermibus rite notis, qui androgyni sunt, sexum utrumque concipere credimus. Habitant variæ in aquis dulcibus, ut in piscinis & in torrentibus, nec falsas aquas ferunt. Aliæ & distinctæ species in mari occurrunt, nec alibi, uti *Hirudo muricata*.

§. II.

Species hujus generis in systemate Naturæ sequentes enumerantur pag. 649. *Sanguisuga, Medicinatis, Octoculata, Stagnalis, Complanata, Indica, Geometra, Muricata*, quas recensitas videas in Fauna Svecica, cum variarum descriptionibus & synonymis. pag. 278.

Medici ab antiquis inde temporibus, solliciti fuerunt, de ea specie, in usum medicinale, eligenda, quæ maligna non esset, nec ictus venenatos causatura. Quantum autem mihi notum est, nullæ in plaga nostra boreali metuendæ sunt vene-

no infectæ Hirudines. Et ex observationibus Experientissimi D:ni D:ris GLSSLER constat, Norrlandos loco Medicinalis adhibere speciem Hirudinis, quam sanguisugam appellant & vulgo *Håst. Igel* vocatur, quibus tamen persuasum est, quod solum novem incidissimum equum exhaurirent, & sanguine & vita privarent.

Species autem, quam Medici & Chirurgi potissimum in usum vocare solent ad morbos sanandos, est *Hirudo Medicinalis* vel *Hirudo depressa fusca, lineis flavis dorsalibus sex: intermediis immaculatis; subtus cinerea nigro maculata*. Quam graphice descripsit Præclarissimus D:nus BERGMAN in actis Holmensibus 1757 pag. 308. In nostris terris hæc est maxima, sæpe quinque pollicum longitudine, subtus depressa & maculis flavis variegata.

§. III.

Quæ gaudent vis illa, Hirudines, singularis, sanguinem e corporibus animalium detrahendi, in primis allexit Medicos, ut easdem suos in usus converterent. Ipsamque hanc sanguinis missionem dextre ita efficiunt, ut nihil supra. In ore enim tres observavimus dentes, quos cuti ita applicant, ut inde vulnusculum existat, ab omni fere dolore alienum, quod sola magnitudine differt ab illo, quod gladius triceps, Italis *Estocado* dictus, inflixit, cujus etiam figuram gerunt dentes conniventes. Si famelicæ, ita sese affigunt, locoque occupato, adeo tenaciter adhærescunt, ut vix vi avelli sese patiantur. Sic dimidiam circiter horæ partem sanguinem im-

imbibendo, infistit Hirudo usque dum distenta ad crassitiem digiti majoris & bene satiata fuerit.

Non missura cutem, nisi plena cruoris Hirudo.

HORATIUS.

§. IV.

Hirudinum hanc sanguinis suctionem antiquissimis Medicis innotuisse, non est, quod dubites. Ita enim PLINIUS libro XXXII. cap. X., „Diversus Hirudinum, quas sanguisugas vocant, ad extrahendum sanguinem, usus est. Quippe eadem ratio earum, quæ cucurbitarum medicinalium, ad corpora levanda sanguine, spiramenta laxanda, judicatur. Sed vitium, quod admissæ semel, desiderium faciunt, circa eadem tempora anni, semper ejusdem medicinæ. Multi podagris quoque admittendas censuere. Decidunt satietate, & pondere ipso sanguinis detractæ, aut sale adpersæ. Aliquando tamen affixa relinquunt capita, quæ causa vulnera insanabilia facit & multos interimit, sicut Messalinum e consularibus patriciis, cum ad genua admisisset. Invehunt virus remedio verso: Maximeque rusæ ita formidantur. Ergo sugentia ora forcipibus præcidunt ac veluti siphonibus defluit sanguis: paulatimque morientium capita se contrahunt: nec relinquuntur.

Supervacaneum foret adferre, quid Galenus, quid veteres, & plurimi recentiorum, de his commemoraverint. In primis cum varii nostratum harum naturam & proprietates adeo graphice delineaverint, ut reliquis auctoribus palmam præripi-

ant. Maximam nempe laudem merentur, Præclarissimus hujus Academiae Adjunctus & Acad. Scient. Holm. Membrum D:us THORBERN BERGMAN, qui Historiam Naturalem Hirudinum egregiam tradidit, in Actis Holmenfis A:o 1757. Experientissimus item D:nus Doctor, & ad Gymnasium Hernösandense Lector, NICOLAUS GISSLER, in iisdem Actis 1758, harum historiam & usum apud Norrlandos exposuit. Et Balneator Holmiæ dexterrimus Ernest. Diet. SALOMON observationes pulcherrimas, de illarum conservatione & applicatione addidit actisque nominatis inseruit. 1760.

§. V.

Ad usum, semper ut præsto sint Hirudines, e loco natali, tempore sive æstatis sive veris, colligantur, inque aqua limpida quidem, sed neque fontana neque falsa aut corrupta servantur, & quidem in vase vitreo ampliori, quod cantharum unum aquæ contineat, vivasque Hirudines 50 recipiat. Vas illud claudatur cum panno linteo, rarioris texturæ, vel aluta foraminibus perforata, ut aëris liber sit aditus. Quarto autem quovis die aqua mutanda, eademque non nimis frigida affundenda, ne suam amittant Hirudines alacritatem. Vix enim aut ne vix quidem in promo natali tempore hyemali occurrunt; antequam aqua tempore vernali calefiat vel saltem a calore solis temperetur. Vitrum in quo asserventur, subinde exponatur soli meridiano, ut alacriores evadant: Nonnulli contendunt, debere Hirudines cruore ali, recenti aqua commixto; at vero ex observationibus D:ni SALOMONIS novimus, per integrum bi-

biennium, illas conservari posse in sola aqua. Et quoniam eo citius cutem appetant, si minus saturatae vel famelicæ existant, ante applicationem vasi vitreo vacuo injiciantur & per horam detineantur, quemadmodum monuit vir modo laudatus.

§. VI.

Dum ad usum & applicationem vocandæ sunt, pars illa corporis cui admoveere easdem placeat, a fordibus omnino, præsertim sudoris falsedine erit libera: tum enim si famelicæ sint, sine mora rostrum infigunt & sugere incipiunt; si vero, in se adfigendo, tardiores sunt, juvat aliquantulum sanguinis vel lactis illinere, aut cutem superficiario vulnere incidere, ut pauculum sanguinis exeat, aut saccharum aqua solutum cuti inungere. Applicatio earundem commodissime aut per frustulum arundinis fissum instituatur, ut loco cutis destinato adhiberi possit, aut in cannulam injiciatur metallicam, quæ minime corrosiva sit sive septica, sed quæ apprime conveniens, capitulo ad cutem admoto. Aut denique, quæ methodus est frequentissima, molli linteo comprehendantur, ut sic parti destinatae ad moveri possint.

§. VII.

Pro ea quantitate sanguinis, quam detractam optamus, numerus sanguisugarum assumendus est. Nam una vulgaris magnitudinis circiter unciam unam detrahit. Et quamquam non desunt, qui moneant caudas illarum forcipe amputandas esse, postquam turgescere incipiant, quo largiori quantitate sanguinem sugant, diutius corpori adfixæ: Attamen

observavit D:nus SALOMON, non nisi quantita-
tem ordinariam illas assumere, & ideo haud com-
mendanda methodus illa, qua vita facile privan-
tur Hirudines.

§. VIII.

Saturatæ sponte decidunt; Si vero citius eas
remotas volumus, imprudentis utique esset, vi eas-
dem detrahere; cum hoc modo dentes aut capita
corpori infixæ relinquerent, incommodis graviori-
bus & ulceribus difficillime sanabilibus aniam præ-
bendo pauculum vero muriaæ seu salis culinaris so-
luti quod minime patiuntur dorsum earum adspers-
gatur, quo statim decident. Aquas dulces enim
inhabitant hæ nostrates sanguisugæ, salidas nequa-
quam ferunt; in piscinis pisces interdum, si mul-
tæ adsint, sanguinem detrahendo interficiunt.
Hinc Oeconomi sal, quod illorum est antidotum,
piscinis injicere docuere, unde facile destruantur.
Præter ea fumus Tabaci adflatus, aut cineres ad-
persi, faciunt ut brevi demittant corpus, cui adhæ-
reant. Si autem cito nimis a suctione, impediuntur,
vulnuscule illud, ut ipse expertus sum, trom-
bum parit, difficulter sanabilem. Itaque in actione
potius relinquendæ, donec sponte decident, nisi
prohibeat summa ægroti debilitas.

§. IXi

Relicto ab Hirudinibus loco, ubi fuere adfixæ,
sanguis per integrum fere horulæ spatium e vulnere
exstillat. Sanguis vero copiosior ut defluat, si e re
esse judicatur, fellæ idoneæ insideat ægrotus, sub
qua,

qua, vas in quod sanguis excipiat, poni convenit, itemque candelarum quatuor frustula accensa, quorum calor efficit, ut sanguis huc abundantior derivetur. Aut, quod commodius opinor, vas aqua calida repletum infra sellam collocetur, ut vapor aquæ ad anum vel partem affectam ascendat. Sanguinem vero si separatim lubet colligere, aliud constituitur vas, quod innatans aquæ, sanguinem excipiat. Sub actione vero, si vas aliquod sanguiferum nobilius læserint, consultius videtur, fluxum aliquantisper admittere, vulnusque spongia in aqua calida madefacta, fovere. Tum ut sanguis sistatur, imposito splenio cum spiritu vini rectificatissimo, facile id obtinetur, sin minus, debita utique deligatio utramque absolvet paginam.

§. X.

Hoc loco, haud incongruum fore existimo monere: quod si sanguisuga intestinum rectum intraverit, quippe quod incuria Chirurgi aut applicantis aliquando factum legimus, tum clysmate ex aqua bene falsa debere expelli. Exempli loco adferam quæ habet Zacutus Lusitanus Hist. Med. Princ. l. i. observ. 8. „Nobilissimus quidam ex quartana „diu male habens, cum verno tempore Medicorum „consilio atri humoris evacuationem pararet, & hac „de causa ano Hirudines sibi apponendas curaret; „Ecce Chirurgi digitos Hirudo subterfugiens & per „rectum intestinum ingrediens, altius penetravit. „Convocati Medici obstupuere omnes, præsertim cum „apud Auctores nullum hujus exempli haberent scri-

„ptum vestigium. Accedens ergo nihil mali expe-
 „ctandum fore prædixi, sicque stercus bovinum sic-
 „cum modice calefactum, irroratum prius cimicum
 „pulvere, vel loco cujus castoreum est optimum,
 „ano admoveere impero, cujus fumo & clystere ex
 „solius capæ succo facto ipsa semimortua cum fœci-
 „bus est exclusa;,, at vero longe certius faciliorque
 methodo, sola muria injecta occidisset Hirudinem.

De cetero multi & veteres & recentiores Au-
 ctiores referunt, Hirudines vivas, aquam impruden-
 ter exhaustiendo fuisse deglutitas, & inde vomitum
 cruentum extitisse, eumque sæpe lethalem. Quam
 ob rem Medicus, si hæmatemesin apud pauperes
 deprehendat, disquirat, necesse est, annon tem-
 pore nocturno Hirudines cum aqua deglutire po-
 tuerint, quod si suspicari queat, aquam salisam pro-
 pinari decet, qua necentur & deinde vomitorio e
 ventriculo abigantur.

§. XI.

Ufus Hirudinum eo præcipue redit, ut com-
 mode admodum tumentes & dolentes *hæmorrhoi-
 des cæcas* aperiant, varicibus ipsis ani admotæ. Hæ-
 ret sæpe intra hæmorrhoides cæcas & tumentes san-
 guis congrumatus, polypi instar, qui efficit, ut mi-
 nime repellentibus teterrimi odoris repellantur, sed
 intumescant cum dolore tensivo intolerabili. Quo
 in casu Hirudinum usus est omnium præstantissimus,
 & magis omnino securus quam scalpellorum. Ver-
 bo: ad sanguinem evacuandum ex illis locis, ubi
 nec scarificationes, nec incisiones commode locum
 ha-

habent, præstant Hirudines. Infantulis idcirco, ubi Venæsectio difficile admittitur, hujus loco Hirudines adhibere jussit Nob. D:nus Archiater ROSEN VON ROSENSTEIN. In *libro* vere aureo de *morb. inf.* p. 55. & 210. Loco sectionis arteriæ temporalis & venæ jugularis, quæ nonnisi summa Chirurghi prudentia ac dexteritate instituitur, Hirudinum efficaciam prædicat, D:nus Doctor PRINGLE vid. *libr. de morbis castrensibus*.

Ὡς ἐν παρόδῳ nomen, multos esse morbos, qui ex moliminibus hæmorrhoidalibus originem ducant, de quibus STAHLIUS in primis bonus est Auctor. Huc quidem præcipue referas *hæmaturiam*, *dolorem lumborum*, cum stupore extremitatum inferiorum, *dolorem ischiaticum*, *dolorem tensivum* five *osteocopum* femoris vel etjam tibiæ, inque horum membrorum articulis, *ischuriam*, *tenesmum* seu mingendi & secedendi difficultatem. Horum morborum quidam consensu nervorum, in capite vim suam exerunt, ut *vertigo*, ut *mania*, ut *hypochondriasis* & *melancholia*. Hisce in casibus bene est observandum, non modo utrum in ano vasa quædam tumida seu varices appareant, sed etjam utrum ægrotus antea veris hæmorrhoidibus, iisque periodicis laboraverit. Hoc utrumque quando deprehenditur, tum utique hæmorrhoidum fluxum promovendum indicatur. Evacuatio autem, quam Hirudines efficiunt, tam est naturæ accommodata ut præstantior nulla. Observandum tamen easdem, aut ipsi sphincteri ani, aut loco illi proximo adponendas esse. Quod cum

ita sit, ne dubita, quin *anxietatibus Melancholicohypochondriacis & pruritui serpiginoso hæmorrhoidali* egregiam præstent operam. Nec minori sunt usui in affectu ischiatico, ad mariscas si adplicantur, quod & tribus exemplis confirmat Celeberrimus STAHLIUS, in dissertatione de usu sanguisugarum, ubi, ceteris medicamentis & internis & topicis frustra tentatis, hirudines præsentissimam præbuisse medelam, commemorat.

Plures Hirudinum utilitates, si desideras, attende quæso, quid in *inflammationibus externis* & aliis morbis valeant.

In ophtalmia, Hirudinum suctionem, si ad canthum oculi externum adhibentur, efficacissimum esse remedium, contendit D:rus PRINGLE l. c. *Inflammationi quoque carunculæ lacrymalis* optime occurrunt, si fides habenda est magno HEISTERO.

Odontalgiam sæpe sustulisse Hirudines, ad gingivas vel locum proximum applicatas, suo ipsius exemplo expertum esse PARÆUM, novimus.

Rheumatismo Hirudinum operam haud male convenire indicat BALLONIUS, & experientia D:ris PRINGLE stabilitum videsis in lib. cit. pag. 172. In *cephalalgia* rheumatica Hirudines retro aures profuerunt, teste ZACUTO.

Erysipelas sæpe recurrendo infestat eos, qui illi sunt obnoxii: Idem per Hirudines loco affecto adpositas, feliciter esse curatum & depulsum, pluribus constat observationibus. Id tamen juxta fateor,
Ery:

Erysipelas hoc medendi modo, ut ipse vidi, in gangranam vel suppurationem non optimam facile transire, quod tamen idoneis medicamentis plerumque resolvi potuit. Non quidem ibo inficias, quin si pluribus uti Hirudinibus volupe fuerit, bonum etiam hoc in morbo præstent effectum. Unde & triginta harum in regione Norrlandorum adhibere, moris esse, narrat Dom. Doct. GISSLER.

Ulcera cachoëtica crurum, quæ semper cum erysipelate incipiunt, obstructioni plerumque mensium debentur in sexu sequiori. Quibus tamen Hirudines ano applicatæ menses maturando, facile conducunt. Memorabilem hujusmodi casum, mihi met, haud ita pridem, videre contigit. Fuit videlicet scemina, quæ octo & quadraginta annos compleverat; integraque ut plurimum erat valetudine, sed parcissime menstruata. Hæc per viginti annos ulceribus tibiæ horrendis vexabatur. Quæ quidem, quanquam aliqua ex parte interdum curari poterant; tamen, statim dum deficiebant menses, recrudesciebant ulcera maligna pedum. Medicamenta interim ad hæc depellenda, cum interna tum topica adhibebantur, atque hæc inter, fonticulos cruribus applicandos curavit. Inde autem nihil solatii experta, sed in pejus omnia ruebant. Ut autem mensium habita fuit ratio, medicamenta emmenagoga dicta propinabantur, sed effectum caruerunt omni. Inter ea varices ani & vasa venosa crurum valde turgida & varicosa visa sunt quam plurima. Postea igitur ægrotæ persuasum est, ut Hirudines ano admo-
veri sineret. Cui admonitioni dum morem gessit,

varices quidem ani evanescebant, de cetero autem nihil sensit solatii. Mensis spatio inde præterito hirudines iterum admisit, quæ uncias circiter quinque sanguinis illi exfugebant, eoque factum est, ut tumor pedum minueretur. Aliquot autem post hebdomada, æqualis crurum recurrebat tumor cum levi inflammatione, circa labia ulcerum, conjunctus. Quæ singula patienter toleravit ægra, & admonita admittebat tertia vice, Hirudinum adplicationem: & hoc quidem eo cum emolumento effectum est, ut menses facile redirent, sexque post hebdomada, ulcera, emplastro exsiccante & fascia expulsiva dicta adhibitis, curarentur. Fonticuli, quorum antea facta est mentio, quosque jam, per sedecim annos passa fuit, sua sponte nunc cessarunt. Ab illo usque tempore sana vixit, mensesque ut deficere cœperunt, minora statim ulcera erupuerunt; His autem, per fasciam nominatam, qua semper utitur, & hirudinum ad hæmorrhoides adplicationem, facile mederi poterit. In Norrlandia, ut sæpe laudatus GISSLER nos certiores facit, ulcera cachoëtica, opera Hirudinum eo modo curari solent, ut cruribus eadem, ubi integra est cutis, adplicentur.

Podagram, Hirudinum ope non tantum sublevatam, sed per menstrua hæmorrhoidum penitus sublatam, ex Mouffeto commemorat STAHLIUS.

In œdemate pedum, in bacchia & varis, in scorbuto, in quartana, quid Hirudines conferant, si scire aveas, adeas licet Acta Holm. 1759.

Clausulam hisce imposituri, Tuo, Lector Benevole, relinquimus judicio, annon Hirudines, instar

star beneficii maxime æstimabilis a supremo Numine concessi, jure meritoque sint reputandæ: equidem crediderim nihil obstare, quin prudenti eas Medicorum operæ etjam atque etjam commendare liceat.

SOLI DEO GLORIA.

To the Author of this fine and learned Dissertation.
SIR.

Your Virtue, Trade and Witt, my Friend,
May make Your Fortune grow!
J Wish Your Star Would be so Kind
As Heaven kan bestow.

J. G. ACREIL.

Min Herre.

Då det enda at känna Edra lyckeliga egenskaper, är alt det samma, som at ålska dem, så finnen J lätteligen grunden till både min högaktning och vånskap. Jag har haft nöjet, at i Edert umgänge finna större värde, än at jag skulle med stillatigande kunna anse Edra framsteg och Eder lycka. Edert närvarande snille-prof är aldeles sådant, at det måtte gagna Allmänheten, hedra Eder sielf och fågna Edra vänner. Faren fort, som J begynt, at ådaga lägga Eder skickelighet, så skolen J hafva den hugnad at bota nästan så mycket med Edert förtroende, som med Edra läkedomar. Lef väl!

FR. AD. UL. FUNCK.

Til Herr AUCTION.

Jären Min Herre nu färdig, at göra et säkert steg till årans spets: skuggan följer kroppen och åran dygden; denne är hos Eder med lärdom blandad, och J så mycket lyckeligare. Hårom vitnar detta af Eder utgifna Medicinska arbete. Dock dygden rodnar vid sit beröm; och vår nära vänskap bindrar mig, at af Eder göra en vördig målning, men ej at uprigtigt önska, det J , under Allmagts hägn, måtte snart få inbämta ljusva frugter af Eder flit och möda. Min vördaste Vän! J hafven nog, och Edra Förbundne se sig nöjde, då Eder fortkomst liknar Eder insigt och Eder dygd.

NILS SONDELL.

Min Herre.

Vår vänskap bör vara så mycket djupare, som den fått rota sig i en ålder, hvarest förbehåll och afsigter äga minst rum: i samma mån är och vårceligen min fågnad öfver Edra fördelar. Det närvarande Academiska snille prof är deribland icke at förtiga. J understöddjen med de bästa grunder deras välvilja, som arbeta på at åter ställa den lidande verlden et råddningsmedel, hvilket den ej altid förstått bruka. Med et ord: J fåckten med styrka för de blodiglar, hvilka gå på en klack, äfven som alla Sedolårare med skål bekriga de tvåklackade. O! at Edra iglar måtte, befordra Eder lycka, och andras hälsa!

ABR. ÖSTERDAM.